

WYCHOWANIE NOWOCZESNE

Organ Towarzystwa Zwolenników Nowoczesnego Wychowania

Redakcja i Admin.: Warszawa, Nowogrodzka 21 m. 8—14, tel. 257-30

Komitet Redakcyjny: Stefania Biegeleisenowa, Jan Hellmann, Ignacy Mysłicki

Redaktor: Jan Hellmann,

OD REDAKCJI

SŁOWO WSTĘPNE

Towarzystwo Zwolenników Nowoczesnego Wychowania — taką nazwę przybrało na miejsce dotychczasowej Towarzystwo Zwolenników Szkoły Pracy Samorozwojowej*) — czuje się na siłach, by utworzyć nowe czasopismo pedagogiczne. Czyni to na początek w niniejszych skromnych rozmiarach, ale w nadziei, że dzięki poparciu czytelników rozrośnie się i zakwitnie ten owoc wspólnych prac.

Potrzeba osobnego czasopisma dla prądu nowoczesnego wychowania, posługującego się metodą samodzielnej pracy, usprawniającej młodzież, opiera się na następujących założeniach.

*) Sprawozdanie z jego powstania i działalności do połowy 1926 r. jest zamieszczone w „Biuletynie Tow. Zwol. Szk. Pr. Samor.” w dodatku do „Ogniwa” z listopada 1926 r.

AVANT PROPOS

Les membres de l'Association d'Adhérents de l'Éducation Moderne réunis le 22 mars 1927 ont pris la décision d'éditer une revue pédagogique mensuelle sous le titre: „l'Éducation Moderne”. Nous espérons que notre initiative sera soutenue par les lecteurs et les collaborateurs de façon que la revue puisse atteindre avec le temps un état de prospérité, répondant aux besoins du grand nombre d'éducateurs de chez nous, adhérents de l'éducation moderne.

Biblioteka Jagiellońska

1002035655

Przedewszystkiem Towarzystwo Zwolenników Nowoczesnego wychowania, rozwijające wzrastającą działalność w urządzaniu odczytów i wieczorów dyskusyjnych, w organizowaniu kursów nauczycielskich, w prowadzeniu szkoły powszechnej i t. d. odczuwa brak własnego organu informacyjnego. Dlatego Walne Zgromadzenie dn. 22 marca 1927 r. uchwaliło założenie czasopisma, bezpłatnego dla członków Towarzystwa. Atoli nie tylko zakresowi pracy Towarzystwa ma ono służyć. Ten zakres bowiem jest placówką, która jest czynna pod hasłami Ligi Międzynarodowej Zwolenników Wychowania Nowoczesnego (Ligue Internationale pour l'Éducation Nouvelle), przeto musi chodzić o to, aby nasza placówka stała się komórką w owej międzynarodowej organizacji, a do tego jest potrzebna wymiana myśli w czasopiśmie. Nawet formalnie członkiem Ligi może się stać jedynie instytucja, posiadająca własne czasopismo dla wymiany z jej wydawnictwami. Wreszcie trzecią okolicznością jest brak u nas czasopisma, poświęconego zdobywcom i postępom pedagogiki i nie obciążonego aktualnymi sprawami istniejącego w kraju szkolnictwa i zawodowych interesów nauczycielstwa. Takie czasopismo, oddalone od codziennych i bieżących faktów, wznośzące się ponad przemijające

La revue en question est d'autant plus nécessaire que l'activité de l'Association s'accroît de plus en plus dernièrement grâce aux différentes entreprises telles que: l'organisation des cours méthodiques pour les instituteurs, l'organisation des discours publics etc. etc.

Conformément à son activité l'Association ne peut donc se passer d'avoir son propre organe informateur servant en même temps à l'échange d'idées de tous ceux, qui voudraient prendre part aux investigations sur l'éducation.

C'est le motif de caractère intérieur.... D'autre part la revue prétendrait au rôle d'être lien entre l'Association mentionnée ci-dessus et les organisations internationales réunies en Ligue Internationale pour l'Éducation Nouvelle ainsi que le Bureau International d'Éducation Nou-

warunki kraju, zapatrzone w wysiłki teoretyczne i praktyczne najbardziej postępowe u nas i zagranicą, winno przyświecać ideałami, wskazywać osiągnane wyżyny i trzymać czytelnika na wysokości społecznej pedagogiki.

Spodziewamy się, że służąc temu zadaniu, pozyskamy sobie szerokie koło czytelników świadomych tego, że żyjemy w czasie wytężonej pracy pedagogicznej oraz mnóstwa radykalnych prób przeobrażenia szkolnictwa i zreformowania wychowania. A interesującym się niemi wiadomo, że pozostawanie zdala od tego wielkiego ruchu bez jakiegoś w nim udziału, choćby tylko powiadamiania się o nim, jest skazaniem zdobytego sobie zasobu najlepszej wiedzy i młodzieńczego zapału na uwiąd, który wszechstronną przyczynia szkodę. Słusznie powiedział Heraklit, że jak węgiel, odsunięty od żarzącego się ogniska gaśnie, a przysunięty doń zapala się, tak umysł ludzki gaśnie, gdy nie wdycha ognia powszechnego, i żyje, gdy się przejmuje logosem.

Obyśmy jaknajprędzej w Polsce w dziedzinie pedagogicznej mogli się stać w stosunku do zagranicy nie tylko odtwórcami, lecz i wytwórcami powszechnie ważnych idei!

velle, l'accès duquel est conditionné par l'édition d'une revue pédagogique en propre.

Sans tenir compte des courants politiques et des situations accidentelles „l'Éducation Moderne” servira la théorie et la pratique de l'éducation et tâchera d'être en contact avec le monde pédagogique de tous les pays et de travailler sur les bases objectives de la pédagogie scientifique et sociale, bases indispensables tant qu'il s'agit d'une profonde réforme de l'éducation contemporaine.

Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska

założycielka

Towarzystwa Zwolenników Szkoły Pracy Samorozwojowej
(1866—1925)

Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska, córka wielkiego dla swych zaleci serca lekarza, przysłała na świat 20 sierpnia 1866 r. w Bołszowcach w Małopolsce wschodniej. Tam ukończyła szkołę ludową i kształciła się dalej we Lwowie w szkole wydziałowej pp. benedyktynek ormiańskich, a potem w seminarjum nauczycielskiem. Pałała żądzą wiedzy i wyraźnym i stanowczym poświęceniem się pracy oświatowej, jednakże spotykała się z przesądem, jeszcze wówczas panującym, któremu hołdował także

jej ojciec, że kobiecie nie przystoi praca zawodowa. Zmagiała się długo z tym przesądem, tak że dopiero w 1891 r. udało się jej złożyć egzamin dojrzałości, a dopiero między 1896 i 1907 r. gdy była już czynna zawodowo i zamężna, zdobywała się na studia uniwersyteckie, często przerywane niesprzyjającymi warunkami. Poza przedmiotami pedagogicznymi pociągały ją botanika i historia literatury polskiej.

W r. 1892 rozpoczęła praktykę nauczycielską. Najpierw była czynna w Bołszowcach, ale jeszcze w tymże roku przeniosła się do Lwowa. Po przepisanych dwóch latach praktyki otrzymała w r. 1894 patent na nauczycielkę szkół ludowych. Pnąc się wyżej, przygotowywała się do egzaminu na nauczycielkę szkół wydziałowych w dziedzinie przyrodoznawstwa i zdała go w r. 1895, a w r. 1898 zajęła na tej podstawie stanowisko płatnej praktykantki. W r. 1901 została zamianowana nauczycielką szkół wydziałowych, a w r. 1909 stała w szkole wydziałowej im. Czackiego. Na tem stanowisku trwała z przerwami, wywołanymi przez burze wojny, do końca 1919 r.

Oddając się pracy zawodowej z największym zamiłowa-

niem, zwracała głównie swoją uwagę na metodę nauczania. Studjując ją gruntownie, przejęła się najbardziej nowoczesnym kierunkiem t. zw. „szkoły pracy” i urabiała go samodzielnie, nadając mu w pierwszych czasach nazwę „metody samoczynnego poglądu”, a później „metody pracy samorozwojowej”. Jęła wypróbować i propagować tę metodę w instytucjach oświatowych, w których brała żywy udział. Głosiła ją w licznych odczytach na posiedzeniach stowarzyszeń i zjazdów, na konferencjach, w artykułach i t. d. Powołana na przewodniczącą „Koła Kobiet Towarzystwa Szkoły ludowej im. Słowackiego”, zorganizowała w r. 1910 i prowadziła w ciągu dwóch lat kursy seminaryjne, stosując niepraktykowaną jeszcze u nas zreformowaną metodę nauczania. W r. 1911 założyła Sekcję pedologiczną przy owej instytucji i kierowała nią do wybuchu wojny w 1914 r. Wyjeżdżała wówczas często na prowincję, by wygłaszać odczyty o nowoczesnych prądach pedagogicznych i nawoływać do tworzenia zrzeszeń, poświęconych wnikaniu w nowy kierunek metodyki nauczania. Udało się jej pobudzić nauczycielstwo w Stryju, Stanisławowie, Drohobyczu, Samborze i Bołszowcach do założenia takich zrzeszeń. W r. 1913 prowadziła wykłady nowej metodyki na urządzonych przez nauczycielstwo lwowskie wakacyjnych kursach dla nauczycieli szkół ludowych, przygotowujących się do egzaminu na stopień nauczyciela szkoły wydziałowej. W r. 1914 zaczęło się ukazywać jako dodatek do gazety „Wiek Nowy” czasopismo p. t. „Sprawy Nauczycielskie”, które zapoczątkowała i którego zredagowanie wzięła na siebie.

Szeroki umysł Adolfiny Gorzyckiej-Wieleżyńskiej nie ograniczał się do spraw szkolnictwa i pedagogiki, lecz sięgał dalej do spraw społecznych i politycznych. Była, pierwszą kobietą która we Lwowie wygłosiła odczyt publiczny. Występowała z odczytami i artykułami na tematy wyzwolenia kobiet, rozmaitych kwestji społecznych, narodowościowych i t. d. Brała też żywy udział w ruchu niepodległościowym. Gdy po nieudanym ruchu rewolucyjnym w Kongresówce przewrótowcy musieli uciekać w latach 1906 i 1907, znajdowali w domu państwa Gorzyckich pierwszą przystań, gdzie troszczono się o potrzeby i losy emigrantów.

Wojna światowa, której wybuch nastąpił w 1914 r. wytrąciła Adolfinę Gorzycką-Wieleżyńską z niwy pedagogicznej. Nastąpił dla niej drugi okres działalności, niemniej gorliwej, a więcej

natężonej i poświęconej polskiemu żołnierzowi. Grozący najazd Rosjan na Lwów spowodował, że opuściła to miasto i udała się do Krakowa. Tam przeszła wyszkolenie pielęgniarskie i wstąpiła na służbę do szpitala, by sprawować opiekę nad rannymi żołnierzami. Zmuszona do wyjazdu z twierdzy krakowskiej, udała się do Wiednia. Mnóstwo żołnierzy polskich tam przebywało, więc założyła i prowadziła „Gospodę dla legionistów”, w której było i pożywienie, i ciepło domu rodzinnego, i szereg sekcji, dbających o zaspokojenie rozmaitych potrzeb żołnierza, walczącego o wolną Polskę. Podobną gospodę założyła na Węgrzech w Akma Szlatina, dokąd przyjeżdżali z frontu wojennego legioniści na leczenie i odpoczynek. Po złożeniu kierownictwa w inne ręce zorganizowała „Ligę Kobiet Naczelnego Komitetu Narodowego” dla bardzo szerokiego zakresu działania. W r. 1916 stanęła do pracy publicystycznej w Lublinie. W r. 1918 urządziła we Lwowie, znajdującym się pod okupacją ukraińską, stację opatrunkową.

W r. 1918 i 1919 była świadkiem grozy walk o Lwów pomiędzy Polakami, a Rusinami. W ciągu całego tego czasu od początku wielkiej wojny powracała, skoro tylko okoliczności pozwalały, do swojej najważniejszej pracy. Tak po usunięciu się Rosjan ze Lwowa już w r. 1915 stanęła tam do służby w szkole i znowu w r. 1917 próbowała to ponowić, jednak zacięte walki o nasze kresy i w szczególności o Lwów nie dopuściły jej na dłuższy czas do normalnej pracy. Dopiero w 1919 r., gdy nastał spokój, wróciła do szkoły i do pióra. W r. 1919 zaczęła redagować dodatek do „Gazety Polskiej” p. t. „Wychowanie publiczne”. Ale jej myśli zwracały się już ku stolicy odrodzonego państwa polskiego, dokąd niebawem się przeniosła.

Trzeci i ostatni okres działalności Adolfiny Gorzyckiej-Wieleżyńskiej, przypada na Warszawę. Zawitała tutaj w połowie 1919 r. i zaraz otrzymała od Ministerstwa W. R. i O. P. zaproszenie do wykładów o metodzie „szkoły pracy” na kursach wakacyjnych dla nauczycieli szkół powszechnych. Odbyły się one z dużym powodzeniem. W tymże czasie odbyła się z inicjatywy prof. S. Dicksteina w Muzeum Pedagogicznym konferencja pedagogów w sprawie urządzenia szkolnictwa polskiego. Zaproszona Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska tak przekonywująco przemawiała na rzecz „szkoły pracy”, że uchwalono urządzić szereg posiedzeń dyskusyjnych w tej sprawie i odda-

no przewodnictwo gorącej rzecznicze. Odbyło się 16 takich konferencyj z tak dużem powodzeniem, że wyłoniła się myśl utworzenia stałej instytucji dla upowszechniania idei szkoły pracy. Inspektorat szkolny przychylił się do wprowadzenia tej metody do szkół. Działalność w Warszawie przedstawiała się dla Adolfiny Gorzyckiej-Wieleżyńskiej w obiecującym świetle, przeto uzyskawszy od Władz szkolnych przeniesienie ze Lwowa do Warszawy, przesiedliła się tutaj na początku 1920 r. Zaraz objęła z polecenia inspektoratu szkolnego prowadzenie według swojej metody próbnego oddziału w szkole powszechnej Nr. 23, uzyskawszy pomoc ze strony Muzeum Pedagogicznego. Pracowała tutaj do końca 1924 r. Dano jej też możliwość opracowania swej metodyki w sposób naukowy na poziomie wyższej uczelni: Wolna Wszechnica Polska powołała ją do wygłoszenia na Wydziale Pedagogicznym w półroczu letnim 1920 r. kursu „o metodzie szkoły pracy w praktycznym jej zastosowaniu”. Przy tem wszystkiem dążyła Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska do urzeczywistnienia myśli, która wyłoniła się na wspomnianych wyżej konferencyjach pedagogicznych, utworzenia instytucji poświęconej uprawianiu nowego kierunku pedagogicznego. Rozwijała projekt założenia „Towarzystwa zwolenników szkoły pracy samorozwojowej”. Już w r. 1921 uzyskała legalizację statutu i powoli, oględnie dobierając członków jako współpracowników, wprowadziła go w życie. Została obrana na przewodniczącą tego stowarzyszenia i stała się jego główną sprężyną. Nie chcąc poprzestawać na samej teorii i dyskusji, rozpoczęła starania o urządzenie regularnych, corocznie się powtarzających kursów metody szkoły pracy dla nauczycieli czynnych wszystkich przedmiotów w zakresie szkoły powszechnej. Ułożyła szczegółowy program wykładów, pokazów i ćwiczeń praktycznych, starannie dobrała zespół wykładowców i w r. 1923 puściła w ruch kursy. Trwały tylko kilka miesięcy, bo zamiary były zakrojone na początek według sił, lecz cieszyły się dużem powodzeniem. W r. 1924 powtórzono to przedsięwzięcie już na większą skalę, z programem całorocznym. W tymże czasie Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska zorganizowała z ramienia tegoż stowarzyszenia szereg wieczorów dyskusyjnych, na których wybitniejsi pedagodzy rozwijali myśli reform pedagogicznych w zakresie nauczania poszczególnych przedmiotów. Udział publiczności był bardzo liczny zawsze. W marcu 1925 r. Adolfina Gorzycka-Wieleżyń-

ska została jako nauczycielka emerytowana. Przez to pozyskała możliwość całkowitego oddania się sprawom swego stowarzyszenia. Zabrała się do przygotowania poraz trzeci kursów i wieczorów dyskusyjnych, pozatem zabiegała o założenie wzorowej szkoły powszechnej, któraby była jednocześnie szkołą ćwiczeń dla uczestników kursów i szkołą eksperymentalną, projektowała założenie kursów seminaryjnych, poradni pedagogicznej, biblioteki, czytelnicy i czasopisma jako organu Towarzystwa. Trudności gospodarcze społeczeństwa w młodym państwie stawiały tym zamierzeniom nieprzeparte, zdawałoby się, przeszkody. Jednakże Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska potrafiła w zdumiewający sposób zdobywać fundusze, lokale i pomoce wszelkiego rodzaju. Z zapałem uwijała się i brnęła poprzez wszelkie zapory, aż nagle wśród zabiegów i mozołów dnia 14 czerwca 1925 przestało bić jej szlachetne serce.

Adolfina Gorzycka-Wieleżyńska poślubiła w r. 1892 Dr. Józefa Kazimierza Gorzyckiego, nauczyciela szkół średnich we Lwowie, autora „Historji społecznej Polski” oraz wielu dzieł i rozpraw historycznych. Na szczęśliwe pożycie małżonków padł okrutny cień, gdy Gorzycki wpadł w chorobę umysłową, od której wybawiła go śmierć w r. 1912. W r. 1914 wdowa wstąpiła powtórnie w związek małżeński, zaślubiając inżyniera Aleksandra Wieleżyńskiego, wówczas nauczyciela szkoły realnej w Stanisławowie, obecnie pułkownika wojsk polskich, który do końca był wiernym towarzyszem jej prac i wysiłków. W r. 1923 spotkał ją straszny cios, spowodowany zgonem syna z pierwszego małżeństwa, młodego i wiele obiecującego historyka Dr. Wincentego Gorzyckiego.

Podajemy na zakończenie twórczość piśmienniczą Adolfiny Gorzyckiej-Wieleżyńskiej. Osobno wydała: „Wyniki badań znużenia umysłowego”, Berlin 1921 nakładem Dziennika Berlińskiego (odbitka z „Czasopisma pedagogicznego” Lwów 1919/20) i „Szkoła pracy Samorozwojowej”, tom 1. 1922., nakładem Polskiej Składnicy Pomocy Szkolnych. W czasopismach ogłaszała mnóstwo artykułów, przyczynków i rozpraw, z których najważniejsze są następujące:

„Piekąca potrzeba reformy nauki rysunków w szkole ludowej pospolitej” (Praktyka Szkolna R. IV, Lwów 1905.)

„Frekwencja w szkołach miejskich” (Kurjer Lwowski, 1906, Nr. 526)

„Konferencje wywiadowcze” (Kurjer Lwowski 1907, Nr. 267)

„Szkoła matek” (Kurjer Lwowski 1907, Nr. 503)

„Teoria a praktyka” (Kurjer Lwowski, 1909, Nr. 338, 346, 347)

„Rozwój samodzielności umysłowej a nauczanie” (Nowe Tory 1910, 3 zeszyt.)

„Rzut oka na szkolnictwo w Galicji” (Nowe Tory, 1910, 5 zeszyt.)

„Nauka religii w szkole galicyjskiej” (Wolna Szkoła, Lwów, (1911)

„Słówko o naszych seminarjach nauczycielskich” (Wolna Szkoła, Lwów 1911)

„Uwzględnianie zdolności dzieci w nauczaniu szkolnem” (Rodzina i szkoła, 1913, 3, 8, 9 zeszyt.)

„Z zagadnień szkolnictwa narodowego” (Sprawa polska, 1916, Nr. 21)

„Wychowanie moralne” (Sprawa Polska, 1916, Nr. 28)

„Rola nauczyciela wobec współczesnych prądów pedagogicznych” (Przegląd Nauczycielski, Dod. do Gazety Wieczornej, 1913, Nr. 1533, 1547).

Pisała też artykuły treści społecznej i nowele, które zamieszczała w różnych czasopismach pod pseudonimami: Adolfiną, Matka, Jasnota, Ira, lub bez podpisu.

Sprawozdanie z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia

W dniu 22 marca 1927 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie Towarzystwa Zwolenników Szkoły Pracy Samorozwojowej, wywołane koniecznością zmian statutu, w duchu aktualnych potrzeb Towarzystwa i uchwalenia budżetu.

Zebrańie zagał przewodniczący Zarządu Jan Hellmann, poczem przewodnictwo objął profesor S. Dickstein.

Krótkie sprawozdanie Zarządu uwydatniło rozszerzoną działalność Towarzystwa — między innymi: założenie i prowadzenie szkoły doświadczalnej na Żoliborzu Oficerskim, organizację kursów dla nauczycieli, odczytów i wieczorów dyskusyjnych dla członków Towarzystwa i szerszego grona publiczności, — wreszcie tworzenie oddziałów prowincjonalnych.

Wszystko to wymaga spójnej organizacji pracy Towarzystwa oraz rewizji statutu.

Po przyjęciu sprawozdania Walne Zgromadzenie uchwaliło zmianę nazwy Towarzystwa Zwolenników Szkoły Pracy Samorozwojowej na: „Towarzystwo Zwolenników Nowoczesnego Wychowania”, i odpowiednie zmiany statutu, w celu przystosowania go do zwiększonego zakresu działalności Towarzystwa.

Art. 1 statutu, określający cel został sformułowanym, jak następuje: „Celem Towarzystwa jest uprawianie w teorii i praktyce metod wychowania, usprawniających do życia w nowoczesnych warunkach gospodarczych i społecznych”.

Art. 2 obejmuje zadania i środki i zawiera — z pewnemi zmianami i uzupełnieniami — to, co poprzednio mieściło się w art. 1.

Inne poprawki statutu są raczej redakcyjne.

Uchwalono podnieść składkę członkowską do wysokości zł. 1.50 miesięcznie, a to w związku z opłatą za miesięcznik Towarzystwa, który wszyscy członkowie Towarzystwa będą otrzymywali bez osobnej dopłaty.

Przyjęty preliminarz budżetowy Towarzystwa na 1926/27 r. szkolny zawiera się w kwocie około 17.000 zł. po stronie dochodów i wydatków,

W Walnem Zgromadzeniu wzięli udział delegaci mającego powstać oddziału w Łodzi w osobach pp. d-ra Gackiego i d-ra Bogusławskiego, którzy wyrazili gotowość jak najdalszej współpracy z głównym Zarządem Towarzystwa.

Obchód setnej rocznicy zgonu Pestalozziego

W dniu 27 marca 1927 r. w sali Rady Miejskiej m. st. Warszawy odbyła się pod protektoratem Pana Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Dr. Gustawa Dobruckiego uroczysta akademja dla uczczenia setnej rocznicy zgonu Pestalozziego.

Akademję zaszczycił swoją obecnością Poseł szwajcarski i Minister Pełnomocny p. Segesser-Brunegg.

Inicjatywę zorganizowania powyższej uroczystości podjęło Towarzystwo Zwolenników Nowoczesnego Wychowania

Na apel Towarzystwa udział swój zgłosiły następujące uczelnie i instytucje stolicy:

1. Uniwersytet.
2. Politechnika.
3. Wolna Wszechnica Polska.
4. Wydział Kultury i Oświaty, Magistratu m. st. Warszawy.
5. Centralne Biuro Kursów dla Dorosłych,
6. Związek Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych.
7. Towarzystwo Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych.
8. Związek Zawodowy Nauczycieli Szkół Średnich.
9. Związek Zawodowy Nauczycieli Szkół Średnich Żydowskich.

Gorąco poparło inicjatywę również i Ministerstwo WR. i OP., które wydało komunikat do Kuratorów Szkolnych, przypominający datę zgonu i osobistość Pestalozziego, oraz delegowało na akademię Wizytatora Ministerstwa p. Radcę Michała Siwaka.

Uroczystość zagaił krótko przewodniczący Zarządu Towarzystwa prof. Jan Hellmann, oddając następnie głos Ministrowi Pełnomocnemu i Posłowi Szwajcarskiemu p. Segesser-Bruneggowi.

W dłuższym przemówieniu, wygłoszonym w pięknym języku francuskim, Poseł Szwajcarski dziękował społeczeństwu polskiemu, za uczczenie pamięci jego rodaka i wybitnego pedagoga, wspominając przytem o tradycyjnej przyjaźni i sympatji łączącej Polskę ze Szwajcarią. „Kościuszko przed sztandarem szwajcarskim dzisiaj w tej sali — oto znak widomy węzłów, które nas łączyły i łączą z Polską“.

Po przemówieniu Posła Szwajcarskiego nastąpiła krótka przerwa, w czasie której dokonano zdjęć fotograficznych prezydium akademii.

Następnie wygłosili referaty:

1. Prof. Bogdan Nawroczyński na temat: Dlaczego święcimy pamięć Pestalozziego?
2. Prof. Kukulski na temat: „Pestalozzi w Polsce“.
3. D-r. Alfred Tom na temat: „Istota Pestalozzianizmu“.
4. Prof. Józef Włodarski na temat: „Metoda Pestalozziego“.

Akademię zakończyło przemówienie delegata Ministerstwa WR. i OP. p. Radcy Michała Siwaka, który zwrócił się — między innymi — do tłumnie zebranej na galerji młodzieży

szkół średnich i seminarjów nauczycielskich z gorącym wezwaniem do wcielania w życie ideałów „genjusza serca”, jakim był Pestalozzi.

Duża sala Posiedzeń Rady Miejskiej była przepelniona
Cała uroczystość miała miły i podniosły nastrój.

Czwarty światowy kongres Międzynarodowej Ligi Szkół Nowych

odbędzie się w Locarno w czasie od 3—15 sierpnia 1927 r. Tematem przewodnim obrad będzie: „Zagadnienie wolności w wychowaniu”. Referaty wygłoszą: 1) Pierre Bovet — prof. Uniwersytetu w Genewie i dyrektor Międzynarodowego Biura wychowania, 2) Dr. Alfred Adler, — autor „Psychologii Indywidualnej”, 3) Prof. Lombardo-Radice, — red. "L'Education Nationale", 4) Dr. Ovide Decroly, — prof. Uniwersytetu w Brukseli, 5) dr. Carson Ryan, — prof. Swarthmore College, 6) Dr. Carlestone Washburne, — kierownik szkoły doświadczalnej w Winetka, stan Illinois, 7) Dr. Lucy Wilson, — kierowniczka szkoły wyższej dla dziewcząt w South Philadelphia, 8) Dr. Elizabeta Rotten, — kierowniczka niemieckiego biura szkół nowych, 10) Dr. Beatrice Ensor, — przewodnicząca Towarzystwa Szkół Nowych w Anglii.

Generalny Sekretarjat Kongresu mieści się w Londynie pod adresem miss Clare Sopper lub miss d. Matthews. 11. Tavistock Square, London W. C. I. England, dokąd też należy zawczasu przysłać zgłoszenia udziału.

Centralny Sekretarjat uzyskał szereg ulg co do warunków pobytu uczestników kongresu w czasie obrad w Locarno.

Bliższych informacyj udzielić może bezpośrednio lub listownie Sekretarjat Towarzystwa Zwolenników Nowoczesnego Wychowania (Warszawa, Nowogrodzka 21), które to Towarzystwo zgłosiło swój akces do Ligi Międzynarodowej Szkół Nowych w charakterze członka Ligi i wyraziiciela jej idei w Polsce.

Towarzystwo organizuje zbiorową wycieczkę do Locarno, Dotychczas zgłosiło się 27 osób — wyłącznie przedstawiciele świata pedagogicznego. Towarzystwo zabiega o ulgi paszpor-

towe i kolejowe dla uczestników wycieczki i ma nadzieję, że zabiegi te uwieńczy pomyślny wynik. Poraz pierwszy Polska byłaby tak licznie reprezentowana na Kongresie Międzynarodowym Ligi Szkół Nowych. Należy się spodziewać, że wycieczka przyniesie duże korzyści uczestnikom, a jej zorganizowanie nie pozostanie bez wpływu na dalszy bieg prac Towarzystwa.

P. S. Niestety, wycieczka zbiorowa nie doszła do skutku z powodu zarządzeń Władz, ograniczających wydawanie paszportów ulgowych na zbiorowe wyjazdy zagranicę (przyp. Redakcji).

Szkoła na Żoliborzu Oficerskim

Drugi rok istnienia szkoły doświadczalnej na Żoliborzu Oficerskim zaznaczył się dalszym rozwojem tej placówki, — aczkolwiek warunki jej prowadzenia są nieco trudne ze względów natury zarówno zewnętrznej, jak i wewnętrznej.

Szczegółowe sprawozdanie z 2-letniej działalności szkoły na Żoliborzu Oficerskim i projekty jej organizacji na przyszły rok szkolny zamieścimy w następnym numerze, opierając się na materiałach uzyskanych po zakończeniu roku szkolnego.

Nadmieniamy tylko, że szkoła zyskała sobie uznanie czynników oficjalnych i władz oświatowych, co znalazło swój wyraz — między innymi — w przyznaniu szkole subsydjum przez Ministerstwo Spraw Wojskowych i Magistrat m. st. Warszawy.

W sprawozdaniu z działalności szkoły zamieścimy zarazem i sprawozdanie finansowe.

TREŚĆ ZESZYTU 1-GO: Od Redakcji — Słowo wstępne. — Biografia Adolfiny Gorzyckiej - Wieleżyńskiej. — Sprawozdanie z Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia członków Towarzystwa. — Obchód setnej rocznicy zgonu Pestalozziego. — Czwarty światowy kongres Ligi Międzynarodowej Szkół nowych w Locarno. — Szkoła na Żoliborzu Oficerskim.

L'ÉDUCATION · MODERNE

Revue mensuelle, organe de l'Association d'Adhérents
de l'Éducation Moderne

Rédacteur: Jean Hellmann

Adresse de la Rédaction: Varsovie. rue Nowogrodzka 21.

SOMMAIRE: Avant propos. — Adolphine Gorzycka-Wieleżyńska, fondatrice de l'Association. 1866—1925. Biographie. — Assemblée Générale des membres de l'Association le 22 mars 1927. Compte rendu. — Le centenaire de la mort de Pestalozzi, célébré à Varsovie le 27 mars 1927. IV-ème Congrès International de l'Éducation Nouvelle, Locarno 3—15 août 1927. — Chronique du pays: école expérimentale de l'Association à Żoliborz (Varsovie).
